

Hållbar skola

Hållbar skola är ett utkast till ett riksomfattande program för miljö- och hållbarhetsfostran. Programmet har tagit intryck av programmet En skola i rörelse. Hållbar skola ger barn och unga inom småbarnspedagogiken, grundskolorna och andra stadiets utbildning färdigheter som behövs för att bygga upp en hållbar framtid. Programmet är baserat på ekologisk hållbarhet och förverkligas på både svenska och finska (Kestävä koulu).

Hållbarhetsomställningen behöver Hållbar skola

För att bygga upp ett hållbart samhälle krävs det trovärdiga och omfattande åtgärder också inom pedagogiken och utbildningen. Med hållbarhetsomställning avses att alla system i vårt samhälle grundligt ses över och anpassas så att miljöns bärkraft inte överskrids. Det behövs snabba och omfattande förändringar: endast så kan vi motverka klimatförändringen och naturens utarmning samt trygga en bra framtid för kommande generationer.¹ Hållbarhetsomställningen behöver oss alla – den pedagogiska sektorn innehar en nyckelposition!

Skolans hållbarhet är dock inte enbart i lärarnas och elevernas händer. Hållbar skola-programmet lägger vikt vid verksamheten i sin helhet, vilket innefattar lärandet, verksamhetskulturen och verksamhetens ramar (anskaffningar, mat, lokaler, transporter). Hållbar skola förutsätter att hela gemenskapen inom pedagogiken och skolan tas med: att skolans ledning förbinder sig, att övriga personal är med samt att hela verksamhetsmiljön stöder projektet.

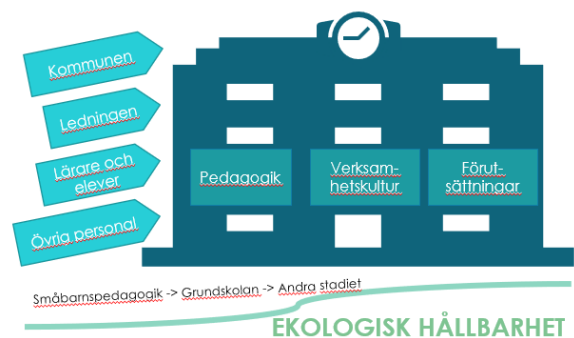
Varför behöver vi Hållbar skola?

De nyaste forskningsrönen rörande utarmningen av naturens mångfald och klimatförändringen förutsätter starkare tag i behandlingen av miljö- och hållbarhetsfrågor inom pedagogiken. Också Finlands internationella förbindelser kräver detta.

Läroplanerna innehåller allt som behövs – utmaningarna rör målens förverkligande. Hållbara ekologiska perspektiv ingår i läroplanerna, men lärarna behöver stöd för att hitta sambandet mellan miljöfrågor och undervisningsinnehåll². För närvarande försvagas miljöförbindelserna på vägen in i skolans vardag och många andra krav går förbi dem i praktiken, trots att många småbarnspedagoger och lärare skulle vilja främja miljö- och hållbarhetsfrågor³.

Hållbarhetsfostran förverkligas i mycket varierande utsträckning i den finländska grundskolan trots att läroplanerna är lika för alla: Klasslärarna i allmänhet använder till exempel endast sporadiskt elevcentrerade workshoppar eller studiecirkel som har att göra med forskning och upplevelser i naturen i sin undervisning⁴.

Programmet gör det möjligt för lärarna att nå målen inom läroplanerna och tillhandahåller en klar stomme för att förverkliga hållbarhetsfostran i samarbete med eleverna, kollegorna och hemmen. Programmet lyfter fram miljö- och hållbarhetsfrågorna till en central position och skolorna som föregångare inom hållbarhetsomställningen.

¹ SYKE Policy Brief 9.12.2021 [On kestävyysmurroksen aika by Suomen ympäristökeskus - Finnish Environment Institute - Finlands miljöcentral - Issuu](#)

² Essi Aarnio-Linnanvuori (2018): [Ympäristö ylittää oppiaineraajat: Arvolatautuneisuus ja monialaisuus koulun ympäristöopetuksen haasteina](#)

³ Niina Mykrä (2021): [Peruskoulu ekologista kestävyttä edistämässä: Toiminnanteoreettinen tutkimus koulun monitasoisesta muutoshasteesta - Trepo \(tuni.fi\)](#)

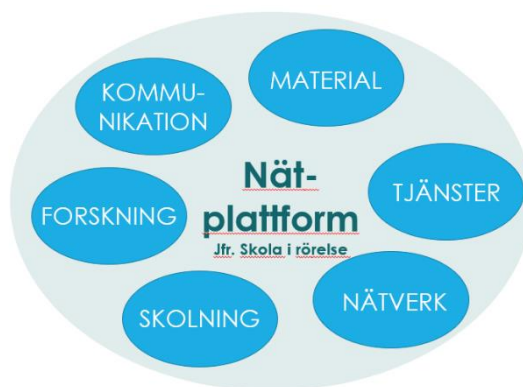
⁴ Seppo Saloranta (2017): [Koulun toimintakulttuurin merkitys kestävä kehityksen kasvatuksen toteuttamisessa perusopetuksen vuosiluokkien 1-6 kouluissa - HELDA \(helsinki.fi\)](#)

Programmet hjälper till att förverkliga nationella och internationella förbindelser och linjedragningar

Programmet svarar på kraven som ställs i internationella och nationella linjedragningar och program inom miljö- och utbildningspolitik som förpliktigar Finland, till exempel FN:s verksamhetsprogram för hållbar utvecklig Agenda 2030s mål 4.7, programmet Klimatansvar i utbildningen (2019), UNESCOs ESD-linjedragningar som rör utbildning och pedagogik som främjar hållbar utveckling (2019), Utbildnings- och kulturministeriets förvaltningssektors linjedragningar om hållbar utveckling (2020), den nationella strategin för hållbar utveckling (2022)⁵ och EU-kommissionens rekommendation om utbildning för miljömässig hållbarhet (2022)⁶.

Hur skall vi fortskrida?

1. Politiskt beslut om att programmet inleds för åren 2024–2026; programmet koordineras av Utbildningsstyrelsen.
2. Skapandet av en centraliserad nätsida www.hallbarskola.fi (jfr. Skola i rörelse), som utgör en helhet för kommunikation, material, tjänster, nätverk, utbildning och forskning.
3. Utbildningsanordnaren, skolan, daghemmet eller läroinrättningen, kan ansöka om utvecklingsmedel för att utveckla hållbarhetsfostran och förhållanden.
4. Föreningar och andra aktörer inom branschen kan ansöka om utvecklingsmedel för att kunna erbjuda material och tjänster riktade till skolor och småbarnspedagogik.
5. Programmet erbjuder fortbildning för lärare, pedagoger, rektorer och utbildningsarrangörer.
6. Med hjälp av programmet utvecklas universitetens och yrkeshögskolornas lärarutbildning.
7. Förverkligandet av programmet i sin helhet kostar cirka 8 miljoner euro per år (jfr. Skola i rörelse). Med denna finansiering skulle Hållbar skola under tre år t.ex. nå sammanlagt 50–60% av barnen och eleverna inom småbarnspedagogiken, grundskolan och andra stadiet.
8. Data om programmets effektivitet samlas in från början och existerande forskning utnyttjas.

Bakgrundsarbetet har inletts i Utbildningsstyrelsen

Utbildningsstyrelsen startade hösten 2021 ett utvecklingsprojekt inom hållbarhetsfostran som kartlägger utgångsläget och samlar ihop intressentgrupper. Utvecklingsprojektet utgör en bra grund för inledningen av projektet Hållbar skola. Utvecklingsprojektet avslutas våren 2023 – då nästa regeringsperiod inleds är det dags att besluta om att starta det riksomfattande programmet!

Läs mer (på finska): feesuomi.fi/kestavakoulu/

Mer information:

Leena Koivula-Tenho, verksamhetsledare, Föreningen för miljöfostran FEE Suomi, leena.koivula-tenho@feesuomi.fi, +358 50 511 9020

Lauri Kurvonen, expert, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ, lauri.kurvonen@oaj.fi, +358 20 748 9615

Johanna Sunikka, verksamhetsledare, Finlands natur- och miljöskolförbund, johanna.sunikka@luontokoulu.fi, +358 44 545 0254

Jonas Heikkilä, ledande miljöpedagog, Natur och Miljö, jonas.heikkila@naturochmiljo.fi, + 358 45 2700 312

Kati Vähä-Jaakkola, verksamhetsledare, Biologi- och Geografilärarnas Förbund, kati.vaha-jaakkola@bمول.fi, +358 50 313 8409

Utkastet bearbetades också av:

Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF (VOL), WWF Suomi, Suomen Latu, YK:n yliopiston RCE (Regional Centres of Expertise on ESD) Helsinki Metropolitan verkosto, Luonto-Liitto, Suomen ympäristöopisto SYKLI, Lasten ja nuorten puutarhayhdistys, OKKA-säätiö, Håll Skärgården ren, Suomen Kiertovoima KIVO, Föreningen för kulturarvsfostran i Finland, Finländska utvecklingsföreningar Fingo ry, Ungdomscentren i Finland, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus, Finlands Lärarstuderandes Förbund SOOL ry och Ilmastolukiot 2021-2022 -projektet (Uleåborgs stad)

⁵ [Uusi kansallinen kestävä kehityksen strategia on hyväksytty - Kestävä kehitys \(kestavakehitys.fi\)](#) (10.3.2022)

⁶ [Learning for environmental sustainability | European Education Area \(europa.eu\)](#)